

УКРАЇНСЬКИЙ ІСТОРИЧНИЙ ЖУРНАЛ

№5 (518)
вересень-жовтень
2014

Головний науковий редактор:
академік НАН України *В.А.СМОЛІЙ*

Наукова рада:

Любомир Винар (Кент, США), *Андреа Граціозі* (Неаполь, Італія), *Зенон Козут* (Едмонтон, Канада), *В.М.Литвин* (Київ), *С.М.Плохій* (Кембридж, США), *Андрей Поппе* (Варшава, Польща), *В.Ф.Репринцев* (Київ), *В.С.Степанков* (Кам'янець-Подільський), *Т.Г.Таїрова-Яковлева* (Санкт-Петербург, Російська Федерація), *П.П.Толочко* (Київ), *Б.М.Флоря* (Москва, Російська Федерація)

Редколегія:

Г.В.Боряк, *В.Ф.Верстюк*, *С.В.Віднянський*, *В.М.Горобець*, *О.І.Гуржій*, *В.М.Даниленко*, *М.Ф.Дмитрієнко*, *О.М.Донік* (заст. гол. ред., відпов. за вип.), *С.В.Кульчицький*, *В.І.Кучер*, *О.Є.Лисенко*, *М.І.Панчук*, *Р.Я.Піріг*, *О.П.Реєнт* (заст. гол. ред.), *В.М.Ричка* (заст. гол. ред.), *О.С.Рубльов* (заст. гол. ред.), *В.Ф.Солдатенко*, *В.П.Троцинський*, *О.А.Удод*, *Ю.І.Шаповал*

Наукові редактори:

канд. іст. наук *О.М.Донік*, д-р іст. наук *О.П.Реєнт*,
д-р іст. наук *В.М.Ричка*, д-р іст. наук *О.С.Рубльов*

Відповідальний секретар:

В.В.Григор'єв

Редактори:

С.Г.Архипенко
В.В.Григор'єв

Макет і верстка:

Ю.О.Возна

Формат 70x100/16
Гарн. Century Schoolbook
Папір офсет. №1. Друк офсет.
Ум. друк. арк. 19,5. Обл.-вид.арк.21
Тираж 500 прим. Зам. №3068
Підписано до друку 28.10.2014 р.
Свідоцтво про державну реєстрацію
КВ №263 видане Держкомвидавком
України 14.12.1993 р.

Обкладинка:

Н.О.Горбань

Електронна версія:

О.В.Жданович
www.history.org.ua

Віддруковано з оригінал-макета
у ТОВ «Імекс-ЛТД»

Свідоцтво ДК №195 від 21.09.2000 р.
Адреса: вул. Декабристів, 29,
м. Кіровоград, Україна, 25006
Тел./факс: +38 (0522) 32-17-05
+38 (0522) 22-79-30
E-mail: tsamylyak@gmail.com

UKRAINIAN HISTORICAL JOURNAL

Institute of the History of Ukraine, I.F.Kuras Institute of Political and Ethno-National Research.
Founded in 1957. Published 6 times a year. Editor in-chief V.A.Smolii. Address of the editorial office: 4, M.Hrushevs'koho, office 501, Kyiv, Ukraine, 01001. Tel. +380 (44) 278-52-34, fax +380 (44) 279-63-62, e-mail: uhj@history.org.ua

**Адреса редакції: вул. М. Грушевського, 4, офіс 501, Київ, Україна, 01001
Тел. +380 (44) 278-52-34, факс +380 (44) 279-63-62, e-mail: uhj@history.org.ua**

Науковий журнал. Заснований 1957 р. Виходить 6 разів на рік. © Редакція «УІЖ»

ЗМІСТ

ІСТОРИЧНІ СТУДІЇ

***

Грицюк В.М., Лисенко О.Є. Найбільша воєнна операція на українських теренах (до 70-річчя вигнання нацистських окупантів з України) 4

***

Ричка В.М. Над чим сміялися в Київській Русі 21

Галенко О.І. Східна Європа XVI–XVIII ст. на карті османського історика Мегмеда Різи 33

Вавжонек М. (Краків, Польща). Василь Стефанік як представник галицьких радикалів 49

Синявська Л.І. (Черкаси). Фінансування роботи промислових підприємств на сході й півдні України в 1917–1918 рр. 61

Кудлай О.Б. Олександр Жуковський: сторінки біографії військового міністра УНР 75

Пиріг Р.Я. Діяльність генерала Олександра Рогози на посаді військового міністра Української Держави (травень – листопад 1918 р.) 89

Якубець О.А. В.Щербицький та ідеологія: до питання щодо причин «маланчуківщини» 107

МЕТОДОЛОГІЯ.

ІСТОРІОГРАФІЯ. ДЖЕРЕЛОЗНАВСТВО

Козубовський Г.А. Грошові одиниці з «Уривків Бенешевича з історії руської церкви XIV ст.» 126

Ковалевська О.О. Функції зображальних джерел XVII–XVIII ст. та їх еволюція 142

Петренко І.М. (Полтава). Питання шлюбно-сімейних відносин у Гетьманщині XVIII ст. на шпальтах часопису «Киевская старина» 157

Власенко С.І. Карпатський рейд Сумського партизанського з'єднання під командуванням С.А.Ковпака: огляд документів фонду ЦДАГО України . . . 163

Папакін Г.В. Джерела з історії ОУН та УПА радянського походження: схема класифікації, змістова сторона 174

Михайлова О.Ю. Блоґосфера як історичне джерело: до постановки проблеми 191

ІСТОРІОГРАФІЧНА КЛАСИКА

Грушевський М.С. Звичайна схема «русської» історії й справа раціонального укладу історії східного слов'янства (*вступна стаття О.В.Яся*) . . . 198

РЕЦЕНЗІЇ Й ОГЛЯДИ

Гирич І. Українські інтелектуали і політична окремішність (середина XIX – початок XX ст.) (*О.В.Ясь*) 209

Українська ідентичність і мовне питання в Російській імперії: спроба державного регулювання: Збірник документів і матеріалів (**О.П. Прищепа, Рівне**) 214

Павлишин О. Євген Петрушевич (1863–1940): Ілюстрований біографічний нарис (**Р.В.Тимченко**) 217

Потічний П. Пропагандивний рейд УПА в Західну Європу [Літопис Української повстанської армії: Серія «Події і люди». – Кн.28] (**І.К.Патриляк**) . . . 221

ХРОНІКА

Волощук М.М. (Івано-Франківськ). Міжнародний науковий проект «Colloquia Russica» (2010–2014 рр.) 225

Драч О.О. (Черкаси), Синявська Л.І. (Черкаси), Шевченко В.В. (Київ). Всеукраїнська наукова конференція з міжнародною участю «Перша світова війна й Україна (До 100-річчя початку Великої війни)» 232

Литвин М.Р. (Львів), Хахула Л.І. (Львів). Міжнародна наукова конференція «Перша світова війна в історичній долі народів Центрально-Східної Європи» 234

Наукова література, видана Інститутом історії України НАНУ в 2013 р. . . 237

ДО УВАГИ АВТОРІВ!

До друку приймаються написані спеціально для «Українського історичного журналу» статті, а також історичні документи, рецензії на нові видання, повідомлення про наукові події й заходи. Статті повинні відповідати визначеним ВАК України нормативам (постанова №7-05/1 «Про підвищення вимог до фахових видань, внесених до переліків ВАК України»).

Обсяг – не більше **30** стор. (1 авт. арк.). Текстовий редактор – не нижче **Microsoft Office 2003**, шриффт – **Times New Roman**, кегль – 14, міжрядковий інтервал – **1,5**, формат файлу – **.doc** або **.rtf**. Якщо при наборі використовувалися нестандартні шрифти («Іжиця», «Litopys New Roman» та ін.), необхідно їх надати (стандартне розташування в ОС Windows: C:/Windows/Fonts).

Текст набирається без переносів слів. Абзацні відступи формуються в матеріалі, а не за допомогою пробілів і табулятора. Таблиці розміщуються в тексті, ілюстрації – в окремих файлах. Посилання виконуються через меню «Вставка» в **автоматичному режимі (!)**.

Автори мають **повідомити**: прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, учене звання, місце роботи, посаду, електронну пошту, телефон (робочий, домашній, мобільний), адресу для листування.

У редакцію слід подавати **роздрукований примірник, електронну копію**, а також **УДК, дві анотації** на 5–6 речень (українською й англійською мовами), **два комплекти ключових слів** (не менше 5–6, українською й англійською мовами).

Редакція має право **редагувати й скорочувати** подані матеріали. Неопубліковані статті, а також електронні носії й ілюстрації авторів **не повертаються**.

Матеріали надсилаються поштою на адресу: редакція «УІЖ», оф. 501, вул. М.Грушевського, 4, Київ, Україна, 01001 або на електронну скриньку: **uhj@history.org.ua**

За зміст статті, достовірність фактів, цитат, дат тощо відповідає автор. Редакція публікує матеріали, не завжди поділяючи погляди їх авторів.